

PŘEDMĚT FINANČNÍ SPRÁVY

Petr Mrkývka
Brno

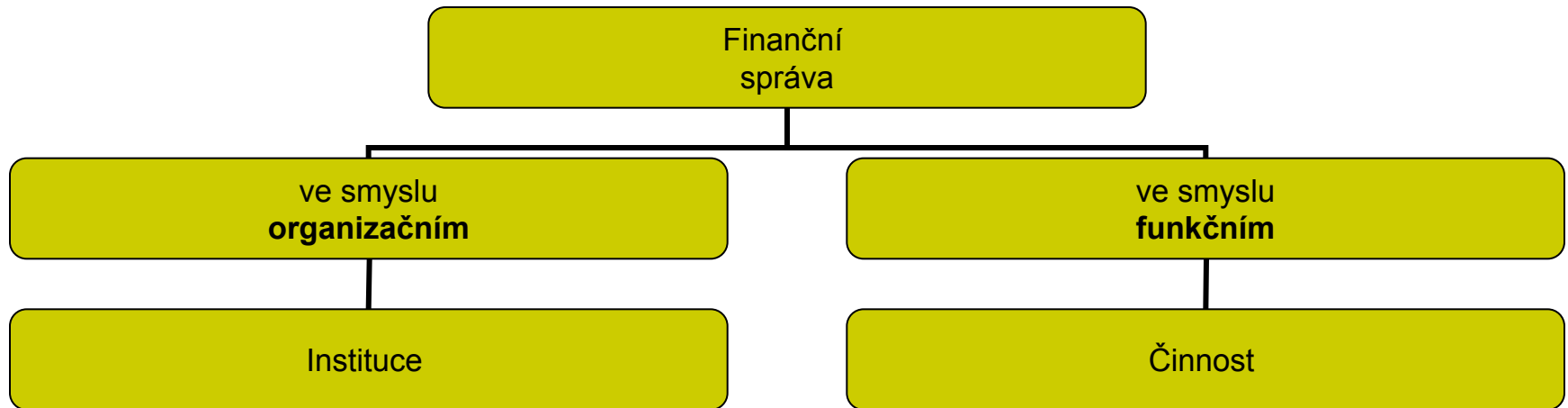
Finanční správa

- Prastaré pojítka mezi financemi a veřejnou správou, správním právem a finančním právem.
- Merkl: pomocná funkce - slouží realizaci ostatních činností státu, negoval její samostatnost (Merkl, A. Obecné právo správní. Díl II. Praha – Brno: Orbis 1932)
- **X** Pošvář: samostatný díl veřejné správy
- Siblík: nástroj zajištění dostatku peněžních prostředků pro státní správu, ale také jako bankovní dohled, dohled nad spořitelny a pojišťovny, správu majetku státu ... (1947)

Pojetí finanční správy

- Stejně je možné pojímat celou veřejnou správu i jednotlivé její díly
- Finanční správa je specifickým a výjimečným dílem veřejné správy – v čem?

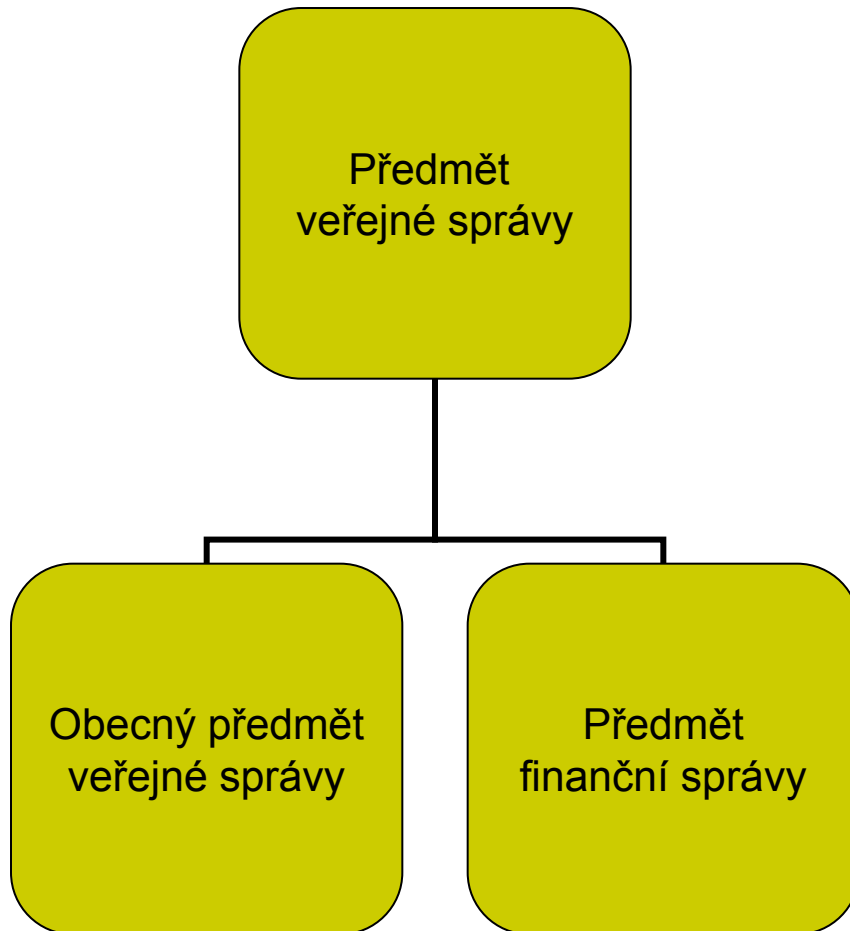
Specifika a výjimečnost finanční správy

- Finanční správa je nástrojem realizace finančního práva za podmínky, že zákonodárce předpokládá pro uskutečnění finančního práva formy a metody vlastní veřejné správě.
- Finanční správa je výjimečná svým předmětem, svojí právní regulací a tím, ... že je všude!

Předmět finanční správy

- **Obecný:** široká škála společenských vztahů, do kterých veřejná moc ingeruje s užitím forem a metod vlastních veřejné správě
- **FS:** společenské vztahy regulované normami finančního práva, do kterých veřejná moc ingeruje s užitím forem a metod vlastních veřejné správě

Předmět finančního práva

Předmět finanční správy

- *Ne všechny společenské vztahy tvořící předmět finančního práva jsou přímo vystaveny působení veřejné správy. Ne všechny normy finančního práva jsou realizovány formami a metodami veřejné správy.*

Předmět finančního práva

- Společenské vztahy, které vznikají, realizují se a zanikají:
- V procesu tvorby, rozdělování a užití veřejných peněžních fondů,
- V souvislosti s fungování peněžního systému,
- V rámci veřejnoprávních ingerencí do finančního trhu.

(segmenty klasického pojetí finančního práva)

- Tyto společenské vztahy jsou regulovány normami finančního práva s využitím metody založené na administrativně právní metodě regulace:

Formy, metody, cíle, instituty a instituce veřejné správy.

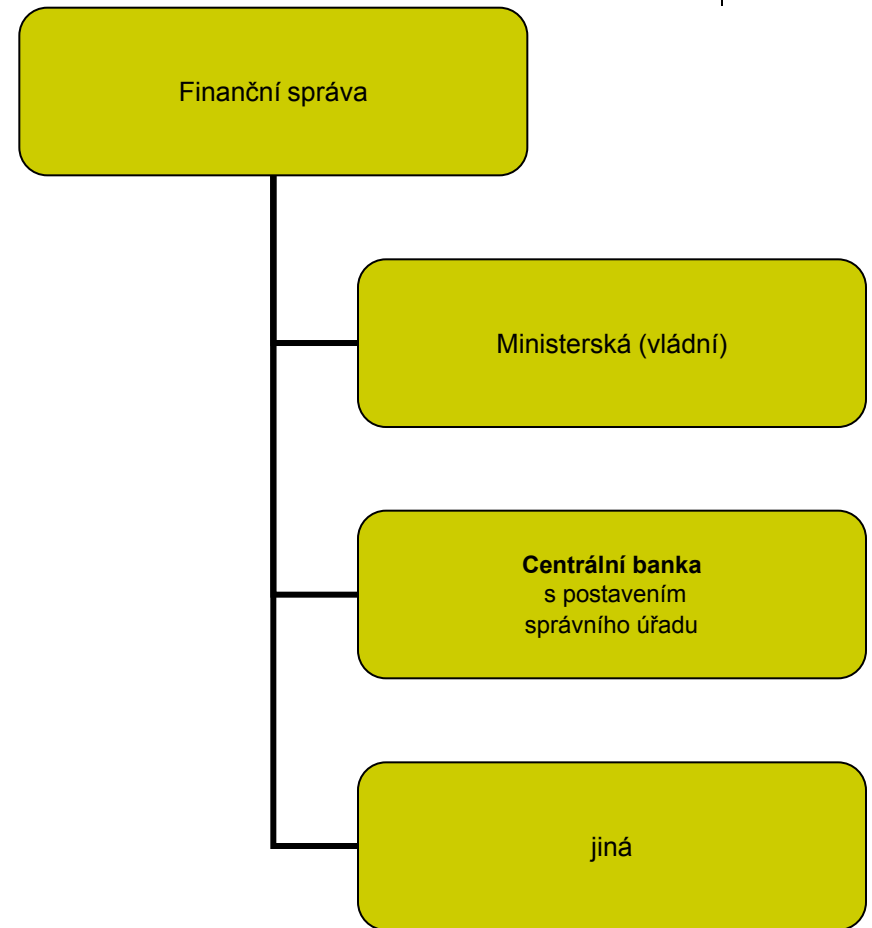
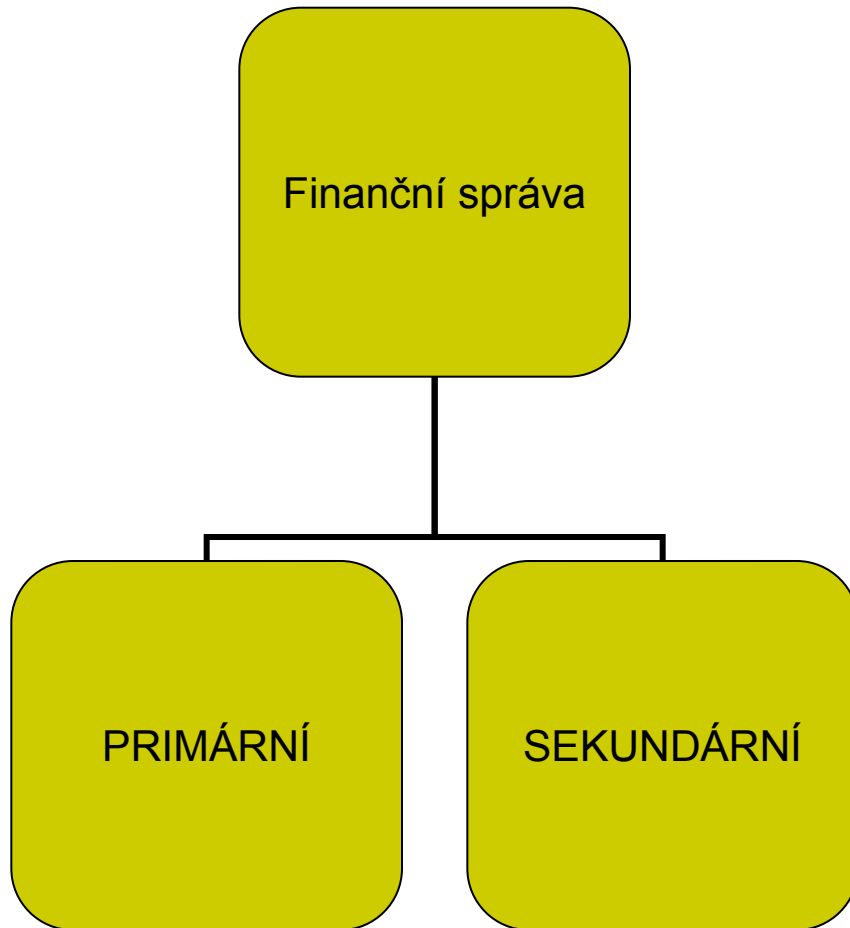

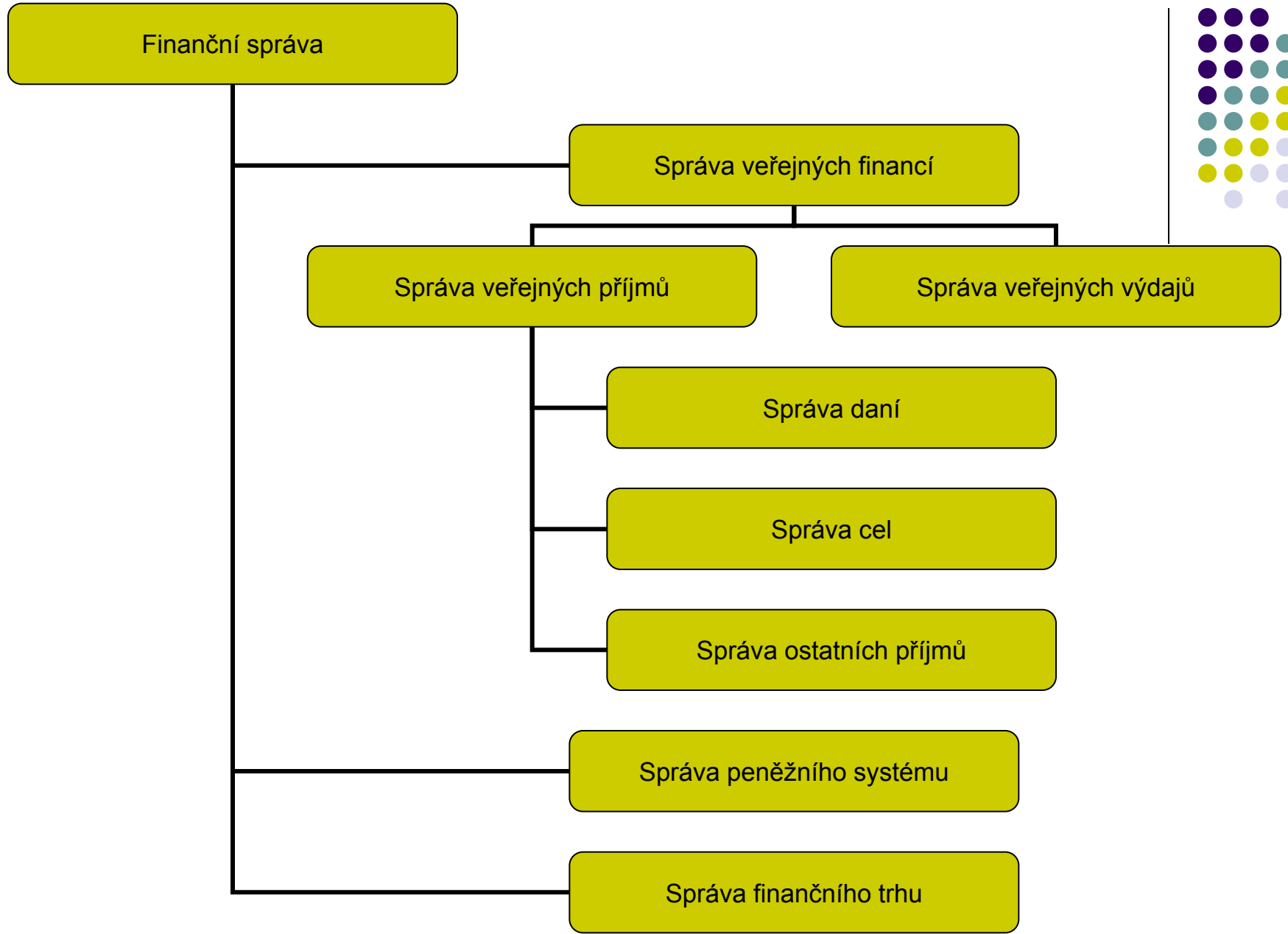
Šíře předmětu finanční správy

- Je dána širší záběrů finančního práva
- různorodost forem a metod správních ingerencí
- institucionální rozmanitost
- obtížná systematizace
- dekoncentrace vykonavatelů finanční správy.

Prostředí realizace finanční správy

Podřazení segmentů finanční správy

- Primární FS: speciální dekoncentráty – ÚFO, CSČR, ČNB
- Sekundární FS: svěřený výkon finanční správy v návaznosti na primární předmět správy, resp. Primární účel existence instituce, nerespektuje se dělba moci.
- Př.: výkon finanční správy soudy – správa veřejných financí, správa majetku ...

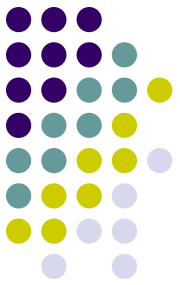
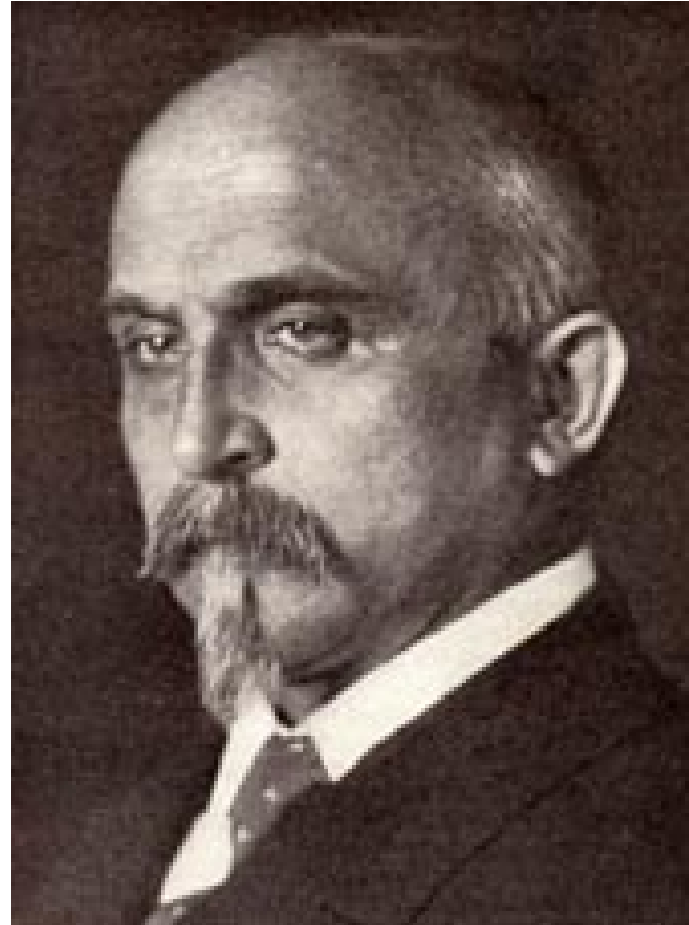

MINISTERSTVO FINANČÍ

Alois Rašín

- první ministr financí ČSR
- (1867-1923)
- předseda bankovního výboru Bankovního úřadu MF
- autor recepční normy
- měnová reforma 1919

Působnost ministerstva

- zákon č. 2/1969 Sb. v platném znění
- § 4

Správa státního rozpočtu

- státní rozpočet,
- státní závěrečný účet,
- státní pokladna ČR

Správa finančního trhu

- finanční trh
- ochrana spotřebitele na finančním trhu
- x dohled (ČNB)

Správa měny

- regulace vydávání elektronických peněz
- zavedení eura
- platební styk

Správa veřejných příjmů

- daně
- poplatky
- clo
- daňové poradenství

Hospodářská správa

- finanční hospodaření
- hospodaření s majetkem státu
- privatizace

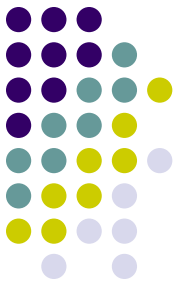
Účetnictví

- metodika
- účtové osnovy
- zjištění účetních záznamů pro potřeby státu včetně sestavování účetních výkazů za ČR podle zákona o účetnictví

Kontrola

- finanční kontrola
- přezkoumání hospodaření ÚSC
- audit

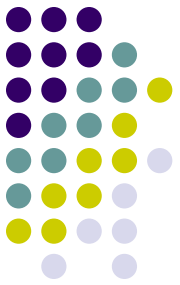

Devizová správa

- devizový orgán pro rozpočtovou sféru (sektor veřejných financí)
- ochrana zahraničních investic

Hazard

- tomboly
- loterie
- hry
- sázky
- apod.

Státní podpora

- příspěvek ke stavebnímu spoření
- příspěvek na penzijní připojištění

Správa cen

- ceny
- legalizace výnosů z trestné činnosti
- mezinárodní sankce
- subvencovaný import

Legislativní činnost

- legislativní součinnost s ČNB:
- měna a peněžní oběh
- postavení ČNB

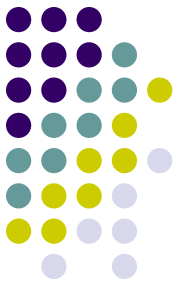
Reprezentant členství ČR

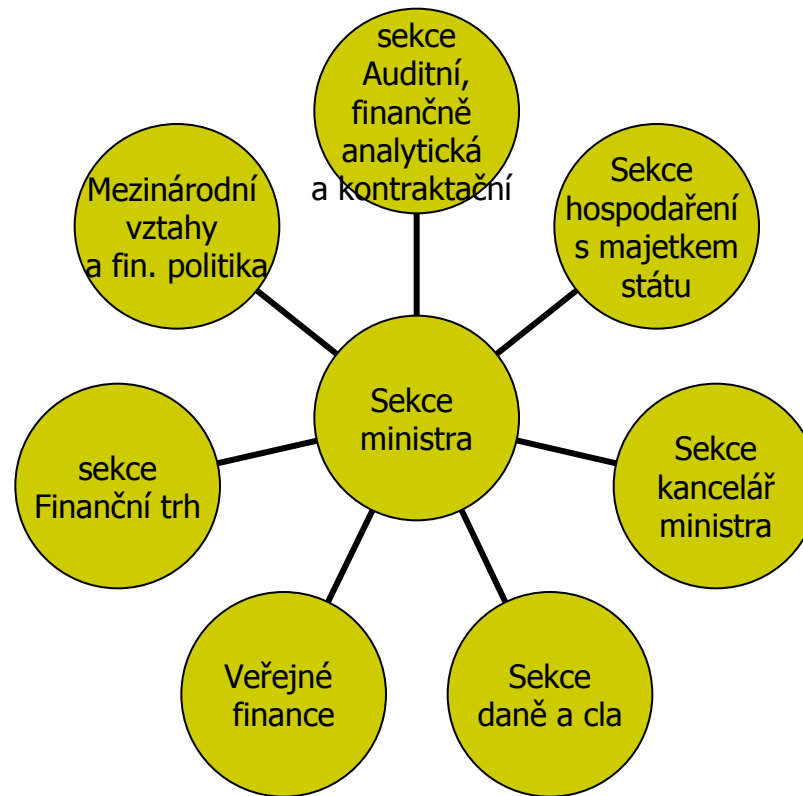
- OECD
- EU
- ad. X ČNB

Koordinační funkce

- příjem zahraniční pomoci

Organizační struktura - sekce

Česká národní banka

Charakteristika ČNB

- Právní forma: osoba veřejného práva sui generis
- Vznik: ze zákona, k 1.1.1993, rozdělením **SBČS**
- Ústřední banka České republiky
- Orgán dohledu nad finančním trhem s kompetencemi správního úřadu
- Sídlo: Praha
- Nezávislá na vládě
- Bez zákonodárné iniciativy

Historie

- **Rakouská národní banka 1816-1878**
- **Rakousko-uherská banka 1878-1922 (1919)**
- **Bankovní úřad při MF 1918-1926**
- **Zákon č. 370/1920 Sb.z.n. Národní banka Československá – 1926-1939; 1945-1950**
- **Národní banka pro Čechy a Moravu; Slovenská národná banka 1939-1945**
- **Zákon č. 31/1950 Sb. Státní banka československá – 1950-1992**
- **Zákon č. 6/1993 Sb. Česká národní banka (zákon č. 566/1992 Zb. Národná banka Slovenska)**

Hlavní cíl činnosti ČNB

- Podle článku 98 Ústavy ČR a zákona č.6/1993 Sb., o ČNB, ve znění pozdějších předpisů **péče o cenovou stabilitu.**
- Dosažení a udržení cenové stability, tj. **vytváření nízkoinflačního prostředí v ekonomice** ►
vytváření podmínek pro udržitelný hospodářský růst
- nezávislost je předpokladem účinnosti měnových nástrojů vedoucích k cenové stabilitě

ČNB a hospodářská politika vlády

- ČNB ze zákona **podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády** (vedlejší cíl), za podmínek:
- pokud není v rozporu s cílem hlavním.

Realizace cíů

- určuje měnovou politiku,
- vydává bankovky a mince,
- řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank,
- vykonává dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, družstevními záložnami, institucemi elektronických peněz a devizový dohled.
- další činnosti podle zákona o ČNB a dalších právních předpisů.

Nezávislost ČNB

Personální
Institucionální
Funkční
Finanční

Personální nezávislost

- omezení politických ingerencí do personálního obsazení BR
- Taxativní výčet důvodů odvolání člena BR

Institucionální nezávislost

- BR při plnění svých zákonem stanovených cílů a výkonu svých dalších činností nesmí přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta, parlamentu, vlády či jakýchkoli jiných subjektů.

Funkční nezávislost

- Relativní autonomie ČNB při formulování inflačních cílů a nástrojů k jejich dosažení.
- Kurzový režim je sice ČNB povinna stanovovat po projednání s vládou, ale nesmí tím být ohrožen její hlavní měnový cíl.
- O zásadách a opatřeních měnové a fiskální politiky se ČNB a vláda vzájemně informují

Finanční nezávislost

- zákaz přímého financování veřejného sektoru a jím řízených subjektů.
- ČNB má vlastní rozpočet schválený BR
- externí audit výsledku hospodaření
- roční zpráva o výsledku hospodaření
▶ parlamentu
- info veřejnosti o pozici ČNB

Bankovní rada ČNB

- Nejvyšší řídicí orgán ČNB
- Určuje měnovou politiku a nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o zásadních měnově politických opatřeních České národní banky
- Další působnost:
  - a) stanoví **zásady činnosti a obchodů** České národní banky,
  - b) schvaluje **rozpočet** České národní banky,
  - c) stanoví **organizační uspořádání a působnost organizačních jednotek** České národní banky,
  - d) stanoví **druhy fondů** České národní banky, jejich výši a použití,
  - e) vykonává **práva a povinnosti zaměstnavatele** vyplývající z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům České národní banky.
  - g) stanoví mzdové a další požitky guvernéra
  - h) rozhoduje v II. instanci (**rozklad**)

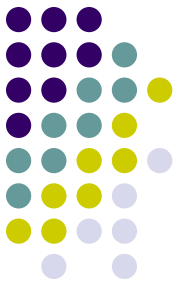
Struktura bankovní rady

- 7 členů
- guvernér
- 2 viceguvernéři
- 4 členové BR

http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni_rada/clenove_bankovni_rady/index.html

Člen BR

- jmenuje a odvolává prezident republiky
- funkční období 6 let (max 2x)

Organizační struktura ČNB

- Ústředí v Praze
- Pobočky

Pobočky

- Brno
- České Budějovice
- Hradec Králové
- Ostrava
- Plzeň
- Praha
- Ústí nad Labem